

ervaringen werkplaats programma

Irma Dekker
Lorenzo Goudsmits

Twitter: @AandeslagOw

LinkedIn: Aan de slag met de Omgevingswet

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Doel van de werkplaats

Inzicht vergroten in het kerninstrument onverplicht programma en ervoor zorgen dat dit gedeeld kan worden met een groot publiek.

Vragen werkplaats

Wat betekent het werken met het onverplicht programma?

Wat is er intern (collega's en bestuur) nodig?

Wat is de relatie tussen visie, programma en omgevingsplan?

Wat betekent dit voor financiën?

Wanneer gebruik je een MER?

Wanneer gebruik je een interbestuurlijk programma?

Inhoud inspiratiedocument

- De beleidscyclus
- Vrijwillig, maar niet vrijblijvend

Wat doe je met beleid van voor 2016

Hoe voorkom je dat twee beleidswerelden ontstaan

- Elementen die terugkomen in een programma

Verwijzing naar visie/plan

Financiële paragraaf

Monitoring/Evaluatie

Looptijd/indicatie voor termijn waarop het programma herzien wordt

- Participatie en bestuurlijke borging

Interne participatie: hoe krijg je je organisatie mee?

Externe participatie

Bestuurlijke borging

- Interbestuurlijke programma's

Hoe pak je het aan?

Hoe participatie?

Hoe bestuurlijke borging?

- Ontsluiten van de programma's (DSO) filmpje
- Waar vind je meer informatie?

Digitalisering

- Denk voordat je gaat schrijven na over de tekststructuur
- Begin vroeg en werk samen. Tekstschrijvers en kaartmakers, maar ook makers van verschillende op elkaar inhakende besluiten.
- Niet geannoteerd is niet doorzoekbaar in de viewer.
- Onderhoud is makkelijker bij objectgericht schrijven.
- Denk na over het clusteren van informatie. Zowel in een besluit als over besluiten heen.
- Houd rekening met web-weergave en het feit dat niet iedereen dezelfde monitor etc. heeft. Geen glossy opmaak.

Webinar over digitale ontsluiting. <https://youtu.be/4f-C5Wybw2s>

Van beleid naar programma

- Ontwikkel visie, programma en plan parallel aan elkaar.
- Programma kan thematisch, gebiedsgericht of multisectoraal (grensoverschrijdend) zijn.
- Handelingsperspectief bieden, focus op uitvoering
- Opgaves op elkaar afstemmen via (gebieds)programma's
- Zoek het juiste detailniveau. Betrek handhaving bij formuleren van regels in plan versus maatregelen in programma.
- Beperk het aantal

Tip: screen huidige beleid, zet ambities in visie en juridische regels in omgevingsplan

De mythe van beleidsregels

Let goed op beleidsregels (die vaak nog in huidige beleid zitten). Bindend voor initiatiefnemers.

https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/beleidsregels/?_ga=2.32343229.280482641.1655719137-1810576659.1612950107

Beleidsregels vallen onder de Awb en kunnen dus apart blijven bestaan.

Opnemen in programma kan soms ook. Niet in omgevingsplan

Check je bestaand beleid

<https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/omgevingsvisie-gemeente/bestaand-gemeentelijk-beleid-omgevingswet/>

Kaders voor opstellen programma's

Wat wil het bestuur?

Ambitieniveau mbt participatie

Sectoraal of integraal?

Detailniveau i.r.t. bevoegdheid

Hoe werk je het strategisch uit?

Een programma is van het college en vaak tactisch van aard. Directies in de organisatie zijn sterk, en maken zich sterk voor hun eigen visiedocumenten

Hoe houd je regie?

Een regieteam kan zicht houden. Hier wordt de integraliteit bewaakt en de confrontatie tussen de verschillende nieuw ontstane visies, die vervolgens 2-jaarlijks ingevoegd worden bij de omgevingsvisie als actualisatie-slag.

Een Omgevingskamer die toetst of nieuw beleid wenselijk is of opgenomen kan worden in de omgevingsvisie en programma's.

Keuze (aantal) programma's

Programma niet wezenlijk nieuw, wel kansen:

- Het is een instrument voor sectoraal, multisectoraal of gebiedsgerichte uitwerking van beleid (b.v. uitwerking omgevingsvisie).
- Moet leiden tot slimmer en samenhangende uitwerking van dat beleid en tot maatregelen die zowel juridisch als niet-juridisch van aard zijn.
- Meer aandacht voor samenhang met andere beleidsdomeinen en programma's.
- Komt tot stand in samenhang met andere instrumenten uit de Omgevingswet.
- Interbestuurlijke afstemming heeft nu nadrukkelijker een plek.
- Er geldt een motiveringsplicht m.b.t. participatie, maar vorm is vrij.
- Uitwerking van beleid is beter vindbaar voor burgers, bedrijven, andere overheden, etc.

- Via participatie (inwoners laten kiezen)
- Aansluitend bij bestuurlijke portefeuilles
- Naast visie en programma's zijn er nog steeds andere soorten beleid (bijv. verkenningen)

Het haarlemse beleidshuis

STRATEGISCH NIVEAU

Omgevingsvisie

Strategisch uitvoeringsbeleid (financiering, planning, participatie,...)

Thematische positionering

(gewenste richting en noodzakelijke stedelijke ingrepen)

TACTISCH NIVEAU

Thematische omgevingsprogramma's

Mengen & Verdichten

Uitvoeringsparagraaf

Buurtgericht Ontwikkelen

Uitvoeringsparagraaf

Vergroenen & Vernatfen

Uitvoeringsparagraaf

Gezonde Leefomgeving

Uitvoeringsparagraaf

Ruimte voor de Energietransitie

Uitvoeringsparagraaf

Mobiliteitstransitie

Uitvoeringsparagraaf

Tactisch uitvoeringsbeleid (financiering, planning, participatie,...)

Thematische positionering

(deale ingrepen, regels, etc.)

OPERATIONEEL NIVEAU

Gebiedsgerichte omgevingsprogramma's (gezamenlijk stadsdekkend)

Gebiedsgericht omgevingsprogramma: icoonprojecten

Ontwikkelzones, Stadslandschappen, Zuidstrook Waarderpolder, Nieuw Zuid, Wijken met complexe stapeling van opgaven, etc.

Uitvoering: civiele en ontwikkelprojecten, wijkaanpakken, beleidskader voor initiatief

Gebiedsgericht omgevingsprogramma: buurtgericht

buurt, wijk, stadsdeel/waarder, stadsdeel?

Uitvoering: civiele en ontwikkelprojecten, wijkaanpakken, beleidskader voor initiatief

Thematische positionering

(bottom-up initiatieven, ontwikkelingen in de buurten, etc.)

REGELGEVING

Omgevingsplan

Financiële arrangementen

Wat kunnen we doen en wat willen we? Hebben we de financiële ruimte?

Hoe bekostig je programma's? Moet je voor elke actie uit het programma terug naar de raad? Of kan je bij de start budget vastleggen? Hoe koppel je het aan de begroting (bevoegdheid raad)?

Programma kan ook ter advies naar de raad. Niet laten vaststellen. Raad blijft budgethouder.

Door kosten en baten tegenover elkaar te zetten van verschillende programma's, krijg je beter zicht op het gehele plaatje

Effecten van het éne programma op het andere.

MER

Plan-m.e.r. bij 'plan of programma' (art 16.36 Ow):

- als dat het **kader vormt voor te nemen besluiten voor projecten** als bedoeld in art. 16.43, eerste lid Ow.
- als bij de voorbereiding op grond van artikel 16.53c Ow een **passende beoordeling voor natura-2000 gebieden** moet worden gemaakt.
- MER geeft de gemeenteraad/gs inzicht in effecten keuzes.

MER en OER

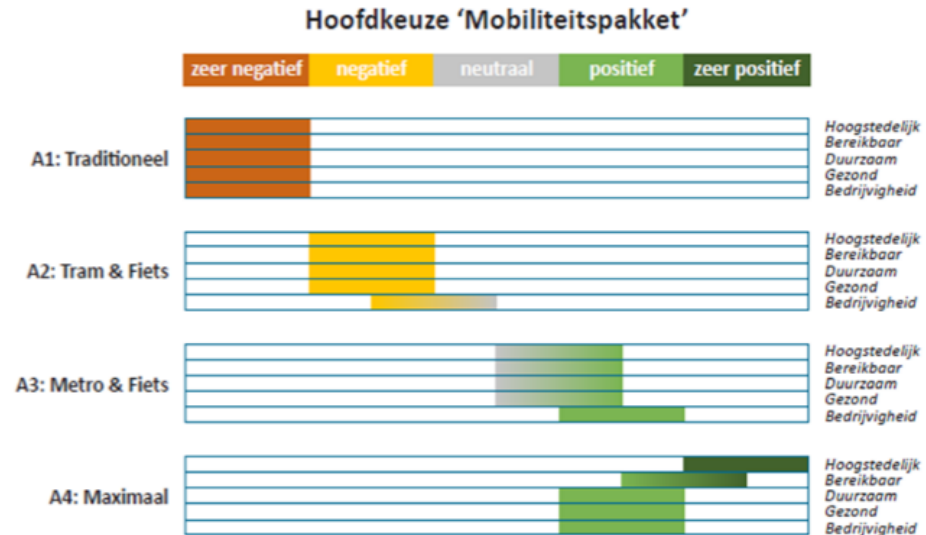
- Gelijktijdig mee laten lopen, helpt in afweging en onderbouwing keuzes
- Scenario's om voor te leggen (in participatieproces)
- Legt basis voor monitoring
- MER alleen nodig wanneer er mogelijke effecten zijn op het milieu.

	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3	Alternatief 4
Voldoende water				
Schoon water				
Waterveiligheid toevoegen ruimtelijke meerwaarde en inrichten waterbuust systeem				
Vitale bodem				
Klimaatadaptatie				

voorbeeld

Hoofdkeuzes MER

- Alternatievenonderzoek via dashboards:
 - Keuzemogelijkheden om ambities te behalen
 - Score per ambitie
 - Voorkeursalternatieven in ontwikkelstrategie

Belangrijkste ervaringen werkplaats

- Start vroegtijdig met (digitale) tekststructuur
- Collega's meekrijgen behoeft apart aandacht
- Goede beleidsinventarisatie helpt
- Geef aan wat verschil is met huidig beleid/beleidsregels
- Redeneer vanuit omgevingsvisie visie-programma-omgevingsplan
- Check of MER verplicht is, zet het voor eigen gemak in
- Instrument voor regionale samenwerking

Inspiratiedocument oktober/november gereed!